

כולנו "לייבעלעך" שהשכינה אם הבנים מייללת: "לייבי לייבי ווי ביסטו חזור הביתה!"

[חשבון נפש לרגל השבעה של רציחת
הילד הקדוש והטהור יהודה ע"ה ברבי נחמן הי"ו]

להתוודות על הקרבן, לבדוק את עצמנו האם
אנו יכולים לומר בפה מלא: "ידינו לא שפכו
את הדם הזה".

ומה נוראים הם דברי הרמב"ם המזהיר אותנו
על כך באזהרה חמורה (הלכות תענית פרק
א הלכה ב' וג'):

"ודבר זה מדרכי תשובה הוא, שבזמן
שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו, ידעו הכל
שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן, ככתוב
(ירמיה ה כה) עוונותיכם הטו וגו', וזה הוא
שיגרום להסיר הצרה מעליהם, אבל אם לא
יזעקו ולא יריעו, אלא יאמרו דבר זה ממנהג
העולם אירע לנו, וצרה זו נקרה נקריה [בדרך
מקרה], הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם
להידבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה
צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה (ויקרא כו
כ) והלכתם עמי בקרי והלכתי גם אני עמכם
בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי
שתשובו, אם תאמרו שהיא קרי, אוסיף לכם
חמת אותו קרי".

"עיני עיני יורדה מים"

כלל גדול מבואר בספרים הקדושים בענין
חשבון הנפש: כך דרכו של הקב"ה לעורר
אותנו בתשובה שלימה, על ידי הכרות הבת
קול שיוצאת כל יום מהר חורב, כמו ששינינו
במשנה (אבות פ"ו מ"ב): "בכל יום ויום בת
קול יוצאת מהר חורב, ומכרזת ואומרת אוי
להם לבריות מעלבונה של תורה". והיה
אם ח"ו אוזנינו אטומות מלשמוע את
ההתעוררות מלמעלה, מעורר אותנו הקב"ה
לתשובה בדרך יותר קשה ה' ישמרנו.

אלא שברוב רחמיו וחסדיו מכניס הקב"ה
בתוך הדין כל מיני סימנים ורמזים, כדי
שנשכיל להבין מזה מה הקב"ה דורש מאתנו
לתקן את דרכנו, בבחינת (דברים י יב):
"ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך".
וכבר העירו הרבנים הגאונים שליט"א על
כל עניינים הדרושים תיקון: אחדות, שמירת

לא היה (שם): "מטרף בני עלית", אלא (שם
לז לג): "חיה רעה אכלתהו, טרוף טורף יוסף",
חיה רעה, בדמות אדם, צמא דם, רצחו נפש
באכזריות מצמררת.

"במופלא ממך אל תדרוש"

בגלות המר אין לאף אחד מאתנו רשות, לומר
בוודאות שהוא יודע את הסיבה האמתית,
מדוע ירד אסון כל כך כבד על כלל ישראל.
מי הוא זה אשר יעז להסביר, מדוע לא שלח
הקב"ה מלכו של עולם מלאך מן השמים,
להציל את לייבעלע ולומר לרוצח: "אל
תשלח ירך אל הנער ואל תעש לו מאומה".

סוד זה קשור לעולם הנשמות, ואין הקב"ה
מגלה רק ליחידי סגולה, גדולי הדור, בעלי
רוח הקודש, כמאמר דוד המלך (תהלים
כה יד): "סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם".
נעלמות הן דרכי ה' ואין לנו עסק בנסתרות,
ועל כגון דא אמרו (חגיגה יג): "במופלא ממך
אל תדרוש, ובמכוסה ממך אל תחקור, במה
שהורשית התבונן, אין לך עסק בנסתרות".

אך עם כל זאת אין זה פוטר אותנו מלעשות
חשבון הנפש, כמו שעשו השבטים אחרי
שהילד יוסף נעלם להם (בראשית מב כח):
"ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה
זאת עשה אלקים לנו". החובה מוטלת עלינו

זה עתה אחרי שנכנסנו בתוך הימים של בין
המצרים, נשלמו השבעה לפטירתו של הילד
הקדוש והטהור יהודה המכונה לייבי ע"ה,
שנרצח ברצח אכזרי, שזעזע עד היסוד את
עולם היהודי בכל קצווי תבל. המכה הגדולה
שנחתה על ראשינו כרעם ביום בהיר, עדיין
בוערת בעצמותינו כברזל מלוכלך הצורב
בבשר החי, ההלם והתדהמה שאחזו בנו
עדיין לא הרפו את אחיזתם.

איך אפשר לשכוח את אותו יום שני מר
ונמהר, שלא נאמר בו "כי טוב". אחרי
שהילדים סיימו את לימודם, עזב הילד לייבי
ככל שאר הילדים את בנין התלמוד תורה.
שה תמים ההולך בצעדים מהוססים, מחפש
את דרכו, לפגוש את אמו הנאמנה והמסורה
הי"ו, המחכה לו באיזה רחוב בכיליון עינים,
מצפה כבר לחבק אותו בחיבוק אימהי. אולם
לייבי אינו מוצא את דרכו הביתה. העוברים
ושבים עסוקים מדי, ואין איש שם על לב כי
הנה ילד תועה בדרך.

כולם באו נקבצו, יהדות ברוקלין על כל גווניה,
אנשים נשים וטף, כדי לחפש את לייבעלע.
קולות הרמקולים מייללים ברחובות בארא-
פארק: "לייבי לייבי ווי ביסטו" – איפה אתה,
בתקוה שימצאו את הילד האבוד, ויחזירוהו
לחיק אביו ואמו בריא ושלם, אבל אין קול
ואין עונה, הילד איננו. השטן בדמות רוצח
נתעב, מפריד בינו לבין חיבוק החם של אמו
האומללה. אף אחד אינו רוצה להעלות על
דעתו, שהמצב הוא כבר בבחינת (ירמיה כב
י): "בכו בכו להולך כי לא ישוב עוד וראה את
ארץ מולדתו".

ידוע כי כינוי השם "לייבי" שהוא תרגומו
של "אריה", ניתן בדרך כלל למי ששמו
"יהודה", ומקורו מיעקב אבינו שבחר לכנות
את "יהודה" המלך שבשבטים עם כינוי של
המלך שבחיות (בראשית מט ט): "גור אריה
יהודה". אלא שבעוונותינו הרבים למרבה
הצער, אצל "יהודה" שלנו "לייבעלע" הקטן,

הבה נתעורר בתשובה שלימה להצטער יותר על חורבן בית המקדש, לחשוב יותר על כבוד שמים המחולל בעולם, על גלות השכינה המצטערת על בניה האובדים בארץ אשור, על בניה המתבוללים הנדחים במ"ט שערי טומאה. הבה נחדד את חושינו הרוחניים להזדעזע משאגותיו של הקב"ה על החורבן כמו ששינו בגמרא (ברכות ג.):

"שלש משמרות היו הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי ואומר, אוי לבנים שבעונותיהם החרבת את ביתי, ושרפתי את היכלי, והגליתים לבין אומות העולם". הבה נקבל על עצמנו לנחם כביכול את הקב"ה על צער החורבן על ידי עסק התורה, כמו ששינו בגמרא (ברכות ח.): **"מיים שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד".**

יחד עם זה הבה נשפוך את לבנו לפני הקב"ה כמו שכתוב (איכה ב יט): **"שפכי כמים לבך נוכח פני ה'".** רבונו של עולם, אמנם כן יצר סוכן בנו, רחוקים אנו מלהיות בתכלית השלימות, אבל ראה נא ראה כמה צרות עברו עלינו בגלויות: **"הבט משמים וראה, כי היינו לעג וקלס בגוים, נחשבנו כצאן לטבח יובל, להרוג ולאבד ולמכה ולחרפה".** רובנו צאצאים משארית הפליטה, הורים שחוו על בשרם את החורבן האיום והנורא, רוצחים ארורים שטבחו ושרפו בכבשן האש ששה מיליון קדושים וטהורים.

"ובכל זאת שמך לא שכחנו". בתי כנסיות ובתי מדרשות בכל העולם, מלאים ביהודים המשכימים ומעריבים לקבוע עתים לתורה, מתפללים ושופכים לבם לה' ג' פעמים ביום. יהודים בכל קצוי תבל עוסקים בצדקה ובגמילות חסדים, לחולים ולכל נצרכים, באהבה ובמסירות אין קץ. לכן אנו מבקשים ממך בורא עולם: **"נא אל תשכחנו".** תוציא אותנו כבר מהגלות המר, בנה לנו את בית המקדש השלישי במהרה בימינו, ותראה איך שנעבוד אותך שם: **"ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות".**

והאם היא השכינה הקדושה **"אם הבנים"**, כמו שמצינו במצות שילוח הקן (דברים כב ו): **"והאם רובצת על האפרוחים"**, ומפרש בתיקוני זוהר (הקדמה א): שהרמז בזה על השכינה אם הבנים, הרובצת על אפרוחיה כלל ישראל העוסקים בתורה.

הנה כי כן לא צריך דמיון רב, כדי להבין את הרמז הברור שרמז לנו הקב"ה באסון זה. הילד הקטן **"ילד שעשועים"** ששמו **"יהודה"**, שתועה בדרך אובד עצות אנה ואנה, ואינו מוצא את דרכו הביתה, מסמל את כלל ישראל **"ילד שעשועים"** הנקראים **"יהודים"** על שם **"יהודה"**. האם המסורה המחכה בצפייה דרוכה לפגוש את בנה, מסמלת את השכינה הקדושה אם הבנים המשתוקקת שכבר נחזור אליה.

כולנו **"לייבעלעך"** קטנים אבודים בדרך, כמו שאמר דוד המלך נעים זמירות ישראל (תהלים קיט קעו): **"תעיתי כשה אובד בקש עבדך"**. השכינה הקדושה אם הבנים מחכה בכליון עינים שנשוב כבר הביתה, לבית המקדש ששם היא היתה אתנו ביחד, כמו שכתוב (שמות כה ח): **"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם"**. קולה של האם השכינה הקדושה מהדהדת בחללו של עולם רחל מבכה על בניה: **"לייבעלע לייבעלע ווי ביסטו חזור כבר הביתה"**.

להיות מיצר ודואג על חורבן בית המקדש

הלכה פסוקה היא בשלחן ערוך (או"ח סימן א סעף ג): **"ראוי לכל ירא שמים שיהא מיצר ודואג על חורבן בית המקדש"**. אם בכל השנה כך על אחת כמה וכמה בימים אלה של בין המצרים. אילו זכינו היינו מתעוררים בעצמנו, להוריד נחלי דמעה על חורבן בית המקדש וגלות השכינה בבחינת: **"עיני עיני יורדה מים"**. עכשיו שלא זכינו כי אנחנו עסוקים ברדיפה אחרי החומריות והכבוד המדומה, נתקיים בנו **"עיני עיני יורדה מים"** על לייבעלע הקטן. מן השמים הזכירו לנו את החורבן וגלות השכינה על ידי הרצח המזעזע של לייבעלע ע"ה.

עינים, קביעות עתים לתורה, וברשותם נוסף עוד נדבך של התבוננות.

ובכן הבה נתבונן בכמה פרטים ונתחיל עם הזמן: הילד לייבי ע"ה נחטף ביום שני ט' בתמוז, שעל אותו יום אמרו חכמינו ז"ל (ר"ה יח): **"צום הרביעי זה תשעה בתמוז שבו הובקעה העיר"**. בגמרא (תענית כח): מפרש שהכוונה בזה על חורבן בית המקדש הראשון, אבל בבית המקדש השני הובקעה העיר בי"ז בתמוז. הילד התמים נרצח ביום ג' והובא לקבורה ביום ד' י"א בתמוז, והשבעה שלו נגמרו י"ז בתמוז ביום הראשון של בין המצרים.

ה"בני יששכר" (תמוז-אב מאמר א סימנים ד ה) מביא בשם האריז"ל כי כל החדשים מתחלקים לפי איברי הראש, שני חדשים תמוז אב הם בבחינת שתי עינים, ועליהם קונן ירמיה הנביא (איכה א טז): **"על אלה אני בוכיה עיני עיני יורדה מים"**, כי בשני חדשים הללו שהם בבחינת שתי עינים: **"עיני עיני יורדה מים"** - מים מלוחים מדמעות הבכי על חורבן בית המקדש.

כל ישראל נקראים יהודים על שם יהודה

השם של הילד **"יהודה"** מזכיר לנו את כלל ישראל הנקראים **"יהודים"** על שם שבט **"יהודה"**, כמו שגילה לנו התנא האלקי רשב"י במדרש (ב"ר צח ו): **"יהודה אתה יודוך אחיך... אמר רבי שמעון בן יוחאי, יהיו כל אחיך נקראין על שמך, אין אדם אומר, ראובני אנה, שמעוני אנה, אלא יהודי אנה"**.

גם התואר **"ילד"** מזכיר לנו את כלל ישראל **"ילד שעשועים"**, כמאמר הנביא (ירמיה לא ט): **"הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים"**, ומפרש במדרש (ב"ר פ י) שהכוונה בזה על כלל ישראל. וכן כתוב (שם מט טו): **"כי הנה קטן בגוים נתתיך"**.

"ילד שעשועים" - כלל ישראל, יש להם אב ואם, האב הוא הקב"ה אבינו שבשמים,

לסיום אנו שולחים מכאן נחמה מעומק הלב, להורים היקרים הי"ו הכאובים והשבורים. חזקו ואמצו, קבלו נא את נחמתם ותפלתם של כלל ישראל: **"המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים"**. אנה תנסו להתחזק בכך שבנכם הקדוש והטהור יהודה לייבעלע ע"ה נבחר בעוה"ר לקרבן ציבור, כדי לעורר אלפי רבני רבבות ישראל בכל קצוי תבל לתשובה ולחשבון הנפש. תהא נשמתו צורה בצרור החיים, ובקרוב נזכה לתחיית המתים בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.